

Dönem açısından **işçilerin hak alma istemleri** kapsamındaki fiili eylemlerine 2013'te **iki örnek verilebilir**. Biri **Hakkari fırın işçilerinin** iş bırakma eylemi, öbürü **Dersim AKSA işçilerinin** direnişi.

**FİİLİ MÜCADELEDE
DİKKAT ÇEKİCİ İKİ
ÖRNEK:**

HAKKARİ FIRIN İŞÇİLERİ VE DERSİM AKSA İŞÇİLERİ FİİLİ GREVLERİ

**İRFAN KAYGISIZ
BİLGE ÇOBAN**

İşçi eylemleri içerisinde 2013 yılında gerçekleşen fiili eylemler önemli bir yer tutmakta. Kimi sendikaların, çoğunlukla da işçilerin örgütlenme ve hak alma arayışları kapsamında değerlendirilebilecek fiili mücadele örnekleri, kimi zaman eylemin gerçekleştiği ilin de sınırlarını aşan bir etkiye sahip olmuştur.

"HAK ALANA KADAR EKMEK DE YOK!"

Dönem açısından işçilerin hak alma istemleri kapsamında fiili eylemlere yönelimi ve bu yönelimdeki önemli örneklerinden biri Hakkari fırın işçilerinin iş bırakma eylemidir. Hakkari'de 22 fırında 160 fırın işçisini kapsayan, 10 Mayıs 2013'te başlayan ve 6 gün süren iş bırakma eylemi gerçekleştirildi. 6 gün boyunca ekmek çıkarmayan fırın işçilerinin önemli bir bölümünün, sendikalaşma için ilk koşul olan sigortalı çalışma hakkına dahi sahip olmadığını belirtmek gerekir. Hafta tatili olmaksızın 7 gün ve en az günde 12 saat çalışan işçiler, çalışma koşullarını, "Sigortasız, güvencesiz ve sağlıksız koşullarda çalışıyoruz. İşverenlerin dayattığı koşullar ağır ve vicdansız. Un ve hamur dünyası içinde tükenerek yaşıyoruz" diye tanımlamaktadır.

DİSK/Gıda-İş Sendikasının da örgütlenme çabası içerisinde olduğu fırın işçileri, insani çalışma koşullarına sahip olmak amacıyla

başlattıkları grev sürecinde sendika çatısı altında örgütlenme iradesini de göstermişlerdir. Şunu da belirtelim; işçilerin 6 gün süren fiili grevine Hakkari Esnaf ve Sanatkarlar Odası ve Eğitim Sen Hakkari Şubesi de destek vermiştir.

Kazanımla noktalanın grevin sonucunda Gıda-İş, 160 fırın işçisini temsilen Hakkari Fırın İşverenleriyle toplu sözleşme imzalamıştır. Yapılan toplu sözleşmeyle işçilerin sigorta haklarından sendikalaşma haklarına, çalışma koşullarının belirlenmesine kadar birçok düzenleme yapılmıştır.

Fırın sahipleri işçilerin sigortalarını yapmayı, ayda iki gün izinli olmalarını ve ücretlerin en az asgari ücret düzeyine yükseltilmesini kabul etmiştir. Yani denilebilir ki; yürütülen fiili mücadele sonucunda işçiler sendikalaşmışlar, Gıda-İş ise işkolu barajının altında

olmasına karşın işverence işçilerin temsilcisi olarak tanınmış ve toplu sözleşme imzalanmıştır.

DİRENİŞİ KENTLE BERABER ÖRGÜTLEMEK

2013 yılında öne çıkan fiili grevlerden biri olarak Dersim Aksa işçilerinin direnişi örnek verilebilir. Bir elektrik dağıtım şirketi olan AKSA'da çalışan ve Enerji-Sen işyeri temsilcisi de olan bir işçinin 18 Eylül 2013 günü Dersim Ovacık'tan Hozat ilçesine sürgün edilmesi ile başlayan ve eş zamanlı olarak aynı işyerinde Tes-İş Sendikasının imzaladığı toplu sözleşmeye yönelik hoşnutsuzlukla büyüyen direniş 38 gün sürmüştür.

110 kişiyle başlayan eylem, kısa sürede 140 enerji işçisinin neredeyse tamamının greve katılmasıyla devam etmiştir. Dahası iş bi-

rakma biçiminde başlayan bu fiili greve Dersim'in ilçelerindeki diğer enerji işçileri de katılmış, Bingöl ve Elazığ'daki enerji işçileri de birer günlük iş bırakma eylemi yaparak destek vermişlerdir. Ayrıca grev sürecinde yaşanan bir elektrik arızasını gidermek için grev kırıcı olarak çalıştırılan bir işçi yüksek gerilim hattına kapılarak hayatını kaybetmiştir.

Bunun üzerine işçiler kurdukları barikatla FEDAŞ elektrik idare binasının girişini kapatmışlar, şirket müdürünün binadan çıkmasına da izin vermemişlerdir. Bununla beraber yol kapama eylemi, sabaha dek süren oturma eylemi, Dersim'deki emek örgütlerinin iki

saat iş bırakarak, esnafın ise kepenk kapatarak direnişe destek vermeleri grev sürecinde başvuru edilen eylem biçimleri olmuştur.

Kuşkusuz AKSA işçilerinin fiili grevinin en dikkat çekici yanlarından biri işletmedeki yetkili sendikaya tepkileridir. Şöyle ki; Fırat Elektrik Dağıtım AŞ'nin AKSA'ya devredilmesiyle birlikte işçilerin maaşlarında önemli düşüşler yaşanmış ve işçiler içerisinde ücretlerin telafisi için Tes-İş ile AKSA arasındaki yeni toplu sözleşmenin imzalanması bekleyişi ve beklentisi artmıştır.

Öte yandan imzalanan toplu sözleşme, hak kayıplarını telafi etmemiş ve dahası 26 günlük iki ikramiyelerinin onar güne düşü-

rüldüğünü gören işçiler, Enerji-Sen öncülüğünde başlatılan iş bırakma eylemine katılmaya başlamışlardır.

38 gün süren Aksa grevi işçilerin taleplerinin işverence kabul edilmesiyle sonuçlanmıştır. Enerji-Sen ve AKSA işverenleri arasında yapılan anlaşmaya göre işçilerin toplu sözleşmeden kaynaklanan hak kayıpları telafi edilmiş, bir önceki sözleşmeyi de aşan hak ve ücret kazanımları sağlanmıştır.

Ayrıca tüm çalışanlar taşeron şirketten AKSA Fırat kadrosuna alınmış, keyfi rotasyon ve sürgünlerin durdurulması, taşeron firmalardan kalan alacakların (kıdem tazminatı, yıllık izin) ve fazla mesai ücretlerinin ödenmesi, işçi sağlığı

ve güvenliği kurallarına uyulması ve çalışan eksiğinin giderilmesi talepleri işverence kabul edilmiştir.

Sonuç olarak, Hakkari Fırın işçileri yürüttükleri fiili mücadeleyle sigortalı ve sendikalı olma haklarını kazanmışlardır. AKSA işçileri adeta tüm kentle birlikte yürüttükleri direnişleriyle hem işyerinde Enerji-Sen'in işverence tanınmasını sağlamışlar, hem de var olan haklarının çok ötesinde bir sözleşmeye imza atmışlardır.

Kuşkusuz işçilerin kendiliğinden ve kimi sendikaların çabalarıyla yaşanan doğrudan hak alma eylemleri sendikal hareketin yeni mevziler kazanmasını sağlayacak ve fiili mücadeleyle sendikalaşmanın örneklerini de arttıracaktır.